

Herédi Erika*

A gyermek sorsa a közjogi eljárások ölelésében

1. BEVEZETÉS

A gyermek sorsa mint különösen védendő érték számos konkrét tárgykört érintően igényelhet közhatalmi beavatkozást mind a közigazgatási hatóságként eljáró gyámhivatal előtti hatósági eljárás, mind az azt követő, az ügyben jogorvoslati fórumként ítélező bíróság előtt folyó közigazgatási peres eljárások során. Ezen komplex, a kiskorú gyermek mindenekfelett álló közjogi védelme érdekében fölmerülő közhatalmi jogalkalmazás során több, különböző fórum előtt egyidejűleg, egymással párhuzamosan és egymásra kölcsönösen hatóan folynak eljárások. Ezek az egymásra kölcsönösen ható, s így egymással ölelkező eljárások egyfelől a gyermekvédelmi, gyámügyi hatáskörben folytatott közigazgatási hatósági eljárások,¹ majd az azokat jogorvoslati útként követő, a polgári perrendtől elkülönülő, önálló perrendi szabályozás, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) hatálya alatt álló közigazgatási peres eljárások. A jelen tanulmány megvilágítani törekszik azokat az eljárásjogi helyzeteket, amikor a gyermek védelme iránti igyekezet szembeesülni kénytelen azzal, hogy a peres úton zajló igényérvényesítés folyamatban léte alatt, azzal párhuzamosan és időközben folyamatba kerülő, ugyanazon gyermek sorsát érintő további gyámhatósági eljárás voltaképpen az aktuális ítélezés hatályosságát oltja ki.

2. ALAPVETÉS

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuluma, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indoklását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.² Mindennek megfelelően az ítélezés alapjogilag kött.³ A jelenleg is érvényes bírói gondolkodás a Kp.-ban

a kiterjesztett közigazgatási bírói jogvédelem megvalósulását látja. A Kp. alapján kialakult bírói gyakorlat szerint a közigazgatási bíróság tevékenysége a Kp. fogalomrendszerében nem korlátozódik a közigazgatási határozatok kontrolljára, annál bővebb feladatkört ölel fel. A Kp. a bíróság feladataként elvárja a hatékony jogvédelem biztosítását, amely azt is jelenti, hogy a közigazgatás cselekményeinek és működésének törvényessége a szükséges körben bíróság által felülvizsgálható.⁴ A hatékonyság egyik fokmérője az időszerűség, ekként e bírói úton nyerhető jogvédelemhez való jog a tisztességes eljárás-hoz fűződő igazságszolgáltatási alapjog szerves részjogosítványa.

A kiskorú gyermek sorsát behatóan érintő különböző tárgyú gyámhatósági eljárások – így a védelembevétel, majd annak kötelező felülvizsgálata,⁵ vagy a felügyelt kapcsolattartás meghatározott időtartamra szóló elrendelése,⁶ majd annak hivatalból felülvizsgálata,⁷ vagy az ideiglenes hatályú elhelyezés,⁸ s az azt nyomban és hivatalból követő, annak megváltoztatásával, vagy fenntartásával, avagy megszüntetésével lezáruló eljárás⁹ – egymást követik kis idő elteltével.

Előfordul(hat), hogy párhuzamosan zajlik az alapügyben hozott gyámhatósági döntés jogszerűségének felülvizsgálata iránti közigazgatási per és az időközben alapvetően hivatalból, tehát kötelezően megindítandó – ún. az alap- (gyámhatósági) ügyet követő – újabb, további közigazgatási hatósági eljárás. Az időben szorosan egymást követő gyámhatósági eljárások folytán a közigazgatási per hatálya alatt okafogyottá válhat a keresettel vitatott alapügybeli hatósági döntés jogszerűségének megítélése, mely folytán a hatékony jogvédelemért folyamodó felperesi hozzátartozó azzal szembeesül, hogy a jogorvoslati jogként gyakorolt keresetindítása fabatkát sem ért, hisz – saját szubjektív szempontjából nézve a kialakult helyzetet – figyelme már az aktuálisan zajló újabb hatósági ügyre koncentrálnál, másfelől objektív szempontból, a jog erejénél fogva, a keresettel támadott döntés időbeli hatálya lejár. Amennyiben pedig a közigazgatási per tárgyát képező gyámhatósági döntés már hatálytalan, úgy annak jogszerűsége fölött joghatályosan ítélezni sem lehet, s így e körben a kereset elutasításáról sem

* Főosztályvezető, Közjogi Kutatási Főosztály, Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet. Egyetemi docens, Széchenyi István Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Polgári Jogi és Polgári Eljárásjogi Tanszék.

1 Alapvetően irányadó eljárásrend az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.).

2 Alaptörvény 28. cikk.

3 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [66] pont. 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18] pont.

4 Kp. 2. § (1) bekezdés.

5 A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) VIII. Fejezet és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) XII. Fejezet.

6 Gyer. 31. § (3) bekezdés.

7 Gyer. 27. § (4c) bekezdés.

8 Gyvt. 72. §.

9 Gyvt. 73. §.

rendelkezhetne az ítélet, egyúttal azonban nincs törvényi deklarációként perjogi alap a közigazgatási peres eljárás megszűntetésére sem.¹⁰

3. ÖLELKEZŐ ELJÁRÁSOK

3.1. KAPCSOLATTARTÁS KORLÁTOZÁSA

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a külön élő szülő és a gyermek kapcsolattartáshoz való joga az Alaptörvényben a magánszféra-védelem,¹¹ valamint a gyermeknek a gondoskodáshoz¹² és a szülőnek a neveléshez való joga [Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdés] részeként *alapjogi rangra* emelt jogosultság.¹³ A magánszféra védelme kiterjed a gyermek és a szülő közötti kapcsolattartásra is, s a szülő-gyermek viszonyt mint a családi kapcsolat alapját alaptörvényi védelemben részesíti,¹⁴ a kapcsolattartás mellett garantálja a magán- és családi élet tisztelgetben tartásához való jogot is. Alkotmányjogi értelemben a gyermek és a külön élő szülő kapcsolata is – a konkrét körülményektől függően, mindaddig, amíg a helyzetéből adódó sajátos módon a – szülői funkciókat betölti a külön élő szülő – a *családi élet fogalma alá* esik, és védelemben részesül.¹⁵ Az Alkotmánybíróság mindemellett hangsúlyozta, hogy a család kölcsönös gondoskodáson alapuló, tartós érzelmi és gazdasági életközösség,¹⁶ azonban a családi gondoskodás és védelem szempontjából nemcsak az együtt élő, hanem a külön élő – a gyermek tényleges napi gondozásában közvetlenül nem, vagy csak időszakosan részt vevő – szülővel való zavartalan érintkezésnek is alapvető jelentősége van. A szülők életközösségének a megszűnése nem változtat azon, hogy a gyermek egészséges fejlődése szempontjából meghatározó a *szülők együttes jelenléte és támogatása*, az, hogy a gyermek mindkét – gondozó és külön élő – szülőjét maga mellett tudhassa, rájuk számíthasson, és mindkettőjüktől megkapja a fejlődéséhez szükséges védelmet és gondoskodást (kivéve, ha ez valamilyen ok miatt nem áll az érdekében).¹⁷

A gyermek életében való közreműködés elsősorban a rendszeres és folyamatos kapcsolattartás útján biztosítható.¹⁸ A kapcsolattartás biztosítja, hogy a külön élő szülő és a gyermek rendszeresen és folyamatosan részt vehessenek egymás életében, a cél tehát az, hogy a szülők különválása ne eredményezze egyben a gyermeknek az egyik szülőjétől való teljes elszakadását is, illetve, hogy az egyik szülőjétől való távolság minél kevésbé okozzon a gyermek számára érzelmi törést. A kapcsolattartás minden típusának – legyen az folyamatos (például hétfévi) vagy időszakos (például tanítási szünetben megvalósuló) – ugyanaz a célja, mégpedig az, hogy a gyermek és a külön élő szülő zavartalanul időt tölthessenek együtt. A szülő ekként közvetlenül figyelemmel kísérheti gyermeke fejlődését,

a rendszeres közös programok révén aktív részese lehet gyermeke nevelésének és gondozásának. A gyermek pedig a külön élő szülőjét is maga mellett tudhatja, részéről is megkapja a fejlődéséhez szükséges közvetlen védelmet és gondoskodást. Az együtt töltött minőségi idő és a közösen megélt élmények a családtagok tekintetében fontos közöseteremtő hatással bírnak, ennek pedig lelki és érzelmi szempontból meghatározó szerepe van a szülő-gyermek kapcsolatot érintően.¹⁹

A Ptk. a kapcsolattartást a szülői felügyelet gyakorlása körében szabályozza,²⁰ a külön élő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartást alapvető gyermeki jogként definiálja. A kapcsolattartás rendezése során elsődlegesen a *gyermek érdeke* az irányadó.²¹ A kapcsolattartás célja, hogy a gyermek és a szülő, valamint a kapcsolattartásra jogosult más közeli hozzátartozó között a családi kapcsolatot *fenntartsa*, továbbá az arra jogosult szülő a gyermek nevelését, fejlődését *folyamatosan figyelemmel* kísérje, tőle telhetően segítse.²² A kapcsolattartás formái a folyamatos, az időszakos és a felügyelt kapcsolattartás.²³

Amennyiben a felek közti egyezségben megállapított kapcsolattartás nem működött, s emiatt a külön élő szülő és a gyermek közti kapcsolat nem alakult ki, nem jöhetett létre, úgy a fokozatosság elve alapján, kezdeti lépésként célszerű meghatározni a kapcsolattartás helyszínét, hogy rendezett, gyermekvédelmi szakmai segítséggel támogatott közegben (pl. gyermekjóléti szolgálat), ellenőrzött körülmények között minél zavartalanabban létrejöhessen, kialakulhasson a gyermek és a külön élő szülő közti kapcsolat. A Gyer. előírja azt, hogy a felügyelt kapcsolattartás elrendelésével a gyámhivatal arra törekszik, hogy a gyermek számára biztonságos körülmények között segítse elő a kapcsolattartásra jogosulttal a családi kapcsolat *felépítését vagy helyreállítását*.²⁴ Ezzel összhangban a gyámhivatal a már megállapított kapcsolattartási jogot a gyermek érdekében korlátozhatja, s ennek során felügyelt kapcsolattartást rendelhet el²⁵ akár oly módon is, hogy *konkrétan, naptári napokat* jelölve meghatározza a felügyelt kapcsolattartással *érintett időszakot* a hatósági döntésében.

Amennyiben a külön élő szülő az őt ért jogsérelemként vitatja a meghatározott időtartamra elrendelt felügyelt kapcsolattartásról szóló hatósági döntést, úgy közigazgatási pert indíthat. A keresetlevelet – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a vitatott közigazgatási cselekmény *közlésétől* számított *harminc napon* belül kell a vitatott cselekményt megvalósító közigazgatási szervhez benyújtani.²⁶ Alperesi gyámhivatal *további harmincnapos* határidőn belül köteles továbbítani a keresetlevelet az előzményiratokkal és védírával egyetemben a perbíróság részére.²⁷ Majd a keresetlevél beérkezését követően előkészítő tanácsülésre kerül sor, a keresetlevél bíróságra

10 Lásd Kp. 81. §.

11 Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés.

12 Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés.

13 3068/2022. (II. 25.) AB határozat, Indokolás IV. [16] 1. pont.

14 Alaptörvény L. cikk (1) bekezdés.

15 3068/2022. (II. 25.) AB határozat, Indokolás IV. [17] 1.1. pont.

16 13/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [58] pont, 3068/2022. (II. 25.) AB határozat, Indokolás IV. [18] pont.

17 3068/2022. (II. 25.) AB határozat, Indokolás IV. [17] 1.1. pont.

18 13/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [58] pont.

19 13/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [20] és [21] pontok.

20 Ptk. XII. Cím XVIII. fejezet.

21 Ptk. 4:178. § (1) bekezdés, a 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény 9. cikk 3. pont.

22 Gyer. 27. § (1) bekezdés a) és b) pontok.

23 Gyer. 27. § (2) bekezdés.

24 Gyer. 27. § (4a) bekezdés.

25 Gyer. 31. § (3) bekezdés.

26 Kp. 39. § (1) bekezdés.

27 Kp. 40. § (1) bekezdés.

való érkezésétől számított tizenöt napon belül.²⁸ Ha egyik fél sem kérte tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem tartja szükségesnek, a bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz. A jogalkotó tehát a tárgyaláson kívüli elbírálást helyezi előtérbe.²⁹ Azonban előfordul, rendszerint a gyámhatósági ügyekben történt döntések közigazgatási perbeli vitatása esetén az, hogy maga a bíróság, s épp a tisztességes eljáráshoz fűződő jog érvényesülésének indokolásával, tehát annak érdekében, hogy a bíró közvetlenül megtárgyalja a felekkel a jogvita jog- és ténybeli vonatkozásait, tárgyalás tartását látja szükségesnek. Amennyiben pedig a bíróság szükségét látja a tárgyalás tartásának, akkor az első tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy az a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezését követő *hatvan napon belül* megtartható legyen. Ha a keresetlevél csak a bíróság intézkedése alapján válik alkalmassá a tárgyalás kitűzésére, a tárgyalás megtartására előírt határidő kezdő időpontját ettől az időponttól kell számítani.³⁰ Mindemellett a bíróságnak a közigazgatási pert megelőző eljárásban ellenérdekű ügyfélként részt vett szülő is értesítenie kell a perbebocsátkozási lehetősége okán.³¹ Mindezen bírósági perszervező tevékenység – az ítélezési tapasztalatokat tekintve – legalább hat hónapot, de rendszerint ezt meghaladó mértékű időszakot emészt fel. E *perszervezési időszak alatt lejár* a keresettel vitatott gyámhatósági döntésben meghatározott időtartamra szabályozott felügyelt kapcsolattartás, így e hatósági döntés időbeli hatálya jár le, ennélfogva az a közigazgatási per hatálya alatt, a tisztességes eljárás megvalósítását szorgalmazó igyekezet által övezetett, *jogilag már nem létező* hatósági döntéssé porlad. Mindezzel összhangban a jogerős ítéleti indokolásban kerül rögzítésre az a megállapítás, melynek értelmében az alperesi határozathoz fűződő joghatások megszűntek, időbeli hatálya lejárt, vagyis a hatóság egyedi döntése egy végrehajtott cselekmény, amelynek tekintetében a megváltoztatás, illetve megsemmisítés nem értelmezhető, és marasztalásnak sincs helye.³² Jogilag nem létező hatósági aktus fölött joghatályosan ítékezni sem lehet, hiszen annak 'sorstalanná válása' révén megszűnt jogviszony folytán már közhatalmi beavatkozással – ti. ítékezés – sem befolyásolható a jövőre tekintő joghatással. Így fut zátonyra a bírói jogvédelemért aktívan folyamodó felperesi igényérvényesítés a tisztességes eljárás töretlen érvényesülésével szentesített jogszerű bírói alaki pervezetés ellenére. S a mindennek folytán érdemi megítélés nélkül maradó, a konkrét jogvitát rendezetlenül hagyó, a gyermek sorsát behatóan érintő kapcsolattartási konfliktus továbbgyűrűzik, újabb és további – akár több hónapnyi időigénnyel járó – gyámhatósági alapügyet generálva, majd ismét bírói utat nyitva, hiszen a gyermek és a külön élő szülő közti jogviszonyra nézve annak idején egyezségbe foglalt, majd bizonyítottan elégtelenül működő kapcsolattartási rendnek a valamennyi érintett érdekeit kiegyenlíteni célzó reparálásának kérdése a továbbiakban is szükségszerűen felszínen maradó, megoldatlan kérdés. S mindeközben a gyermek az egyre mélyülő családi konfliktusok hálójában, időszerűség és a jogszerűség szempontjából

megméretetett közhatalmi beavatkozás nélkül éli meg a nagykorúságot elérő gyermeki életéveit.

3.2. VÉDELEMBEVÉTEL ÉS ANNAK FELÜLVIZSGÁLATA

A tanulmány által elemzett élethelyzetekből gyűrűző közhatalmi eljárások tárgyát képező ügyek jellemző történeti tényállása alapján a gondozó, illetve a külön élő szülő nem tudtak sérelmeiken fölülelni, ezáltal nem tudtak gyermekük érdekében együttműködni. A szülők együttműködéstől elzárkózó magatartása elmélyült konfliktusba torkollott. A kritikus körülmények odáig vezettek, hogy sor került a gyermek védelembevételére.³³ Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a *családi környezetben* mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket *azonnal végrehajtható* határozatával védelemben veszi.³⁴ Ezen, állami gondoskodásként védelmet nyújtó, a gyermeket mégis családi környezetben tartó jogintézmény a hatóság részéről a *legenyhébb* beavatkozást jelentő gyermekvédelmi eszköz. A védelembevétel elrendeléséről szóló gyámhatósági határozatban szükséges meghatározni a *felülvizsgálat határidejét*³⁵ is. A védelembevétel felülvizsgálata iránt hivatalból,³⁶ vagy kérelemre, illetve kötelező kezdeményezésre³⁷ indul eljárás a gyámhivatal előtt.

A védelembevétel *felülvizsgálata* során az *aktuálisan és konkrétan fennálló helyzet* alapján kell döntenet, s a korábbi konfliktusos helyzetből nem lehet messzemenő következtetéseket levonni. A védelembevételt meg kell szüntetni, ha a gyermek családban történő nevelkedése védelembevétel nélkül is biztosítható.³⁸ A védelembevételt, arra irányuló kérelem hiányában is, *évente* köteles felülvizsgálni a gyámhivatal.⁴⁰ Ezenkívül lehet *oron kívüli* felülvizsgálatot is *kérni* a gyámhatóságtól (rendkívüli felülvizsgálat), példának okáért akkor, ha történt valamilyen fontos változás (korábban nem volt munkája a szülőnek, időközben azonban felvették valahová dolgozni). Emellett *oron kívüli* felülvizsgálatra kerül sor akkor is, ha megváltozik a gyermek lakóhelye.⁴¹

Mindezek tükrében – visszaatvalva a fentebb kifejtett közigazgatási perbeli bírói perszervezésre vonatkozó hatályos szabályokra – amennyiben a védelembevételről szóló gyámhatósági döntés jogszerűségének felülvizsgálata iránt közigazgatási per indult, előfordulhat az, hogy e közigazgatási per *folymatban léte alatt már megindul* a védelembevétel felülvizsgálata iránti gyámhatósági eljárás (pl. akár kérelemre, oron kívül), továbbá az is, hogy a védelembevétel felülvizsgálatának ered-

28 Kp. 56. § (2) bekezdés.

29 Kp. 77. § (1) és (2) bekezdések.

30 Kp. 58. § (2) bekezdés.

31 Kp. 20. § (4) bekezdés.

32 Győri Törvényszék K.700.450/2023/25. számú ítélete indokolásának [18] bekezdése.

33 Gyer. 84. § (1) bekezdés.

34 Gyvt. 68. § (1) bekezdés.

35 Gyer. 87. § f) pont.

36 Gyer. 90. § (1) bekezdés a) pont.

37 Gyer. 90. § (1) bekezdés b) pont, 90. § (1a) és (2) bekezdések.

38 Kp. 85. § (2) bekezdés.

39 Gyvt. 69. § (1) bekezdés a) pont.

40 Gyer. 88. § (1) bekezdés.

41 Gyer. 91. § (3), (3a) és (4) bekezdések.

ményeként meghozatalra kerül maga a gyámhatósági döntés.⁴² Amennyiben a védelembevétel felülvizsgálatának eredményeként a gyámhatóság a védelembevétel megszüntetéséről dönt, úgy *okafogyottá* válik a védelembevétel felülvizsgálatának szükségszerű előzményét képező védelembevétel elrendeléséről szóló gyámhatósági döntés (alaphatározat) elleni megsemmisítés és új eljárás lefolytatására kötelezés iránti kereset.

A perbíróság szemszögéből rátekintve a fenti eljárásjogi szituációra megállapítható az is, hogy ugyan a felülvizsgálat eredményeként meghozatalra kerülő gyámhatósági döntés hatályosulásáig – azaz annak szabályszerű közléséig⁴³ – a keresettel támadott védelembevételről szóló gyámhatósági döntés alaphatározatként alkalmazandó, hiszen ahhoz az azonnali végrehajthatóság joghatása is fűződik.⁴⁴ Ugyanakkor ezen alaphatározat jogszerűségi felülvizsgálatát folytató bíróság értesül arról, hogy az előtte folyamatban lévő per tárgyát képező döntéssel lezárt alapügybeli tényállás megváltozott, tekintve, hogy már a védelembevétel felülvizsgálata zajlik az illetékes gyámhatóság előtt, mely során felszínre kerülnek olyan releváns és aktuális tények, melyek a közigazgatási perben támadott alaphatározat meghozatalát követően keletkeztek. Arról szerez hivatalos tudomást tehát a védelembevétel elrendeléséről szóló határozat jogszerűségét vizsgáló perbíróság, hogy a védelembevétel elrendelése mint alapügy tényállása aktualitását veszítette, ennél fogva az ítélezése sem lehet már aktuális, így az alapügyben a hatékony jogvédelemért kezdeményezett közigazgatási per voltaképpen *okafogyottá* válik.

Amennyiben pedig a védelembevétel elrendeléséről szóló gyámhatósági határozatot az annak felülvizsgálata iránt kógens jogszabályi rendelkezéseken alapulóan indított gyámhatósági eljárással párhuzamosan folyó közigazgatási perben a perbíróság megsemmisíti és az alperesi gyámhatóságot új eljárás lefolytatására utasítja, úgy kibogozhatatlan eljárási kavalkád kerekedne: a védelembevétel elrendelésének kérdését tisztázó, ítélettel elrendelt új gyámhatósági eljárás folyamatban léte alatt, azzal egyidejűleg, tehát védelembevétel elrendelése nélkül zajlana a védelembevétel felülvizsgálata, amely azonban nem értelmezhető a védelembevétel elrendelésének hiányában. Némi vigaszt a közhatalmi eljárások hálójába keveredett gyermek sorsa vonatkozásában az jelenthetne, ha a védelembevétel felülvizsgálata iránti eljárás – amennyiben az még folyamatban van – megszüntetésre kerülne, mivel az eljárás megindításának jogszabályban meghatározott előfeltétele hiányzik, azonban erre hatályos eljárásjogi alap annak okán nem mutatkozik, mivel a jogszabályi előfeltétel hiánya nem a védelembevétel felülvizsgálata iránti eljárás megindításakor állt elő, hanem annak folyamatban léte alatt.⁴⁵ Ezen eljárásjogi

helyzetek egymáshoz való viszonyának rendezésére a gyámhatóság előtti eljárásra alkalmazandó szabályok sem adnak eligazítást.

Amennyiben a perbíróság megsemmisíti a védelembevétel elrendeléséről szóló határozatot, melyhez a gyámhatóság kötve van a semmisség jogkövetkezményével fenyegetetten, egyúttal új eljárásra utasítja a gyámhivatalt,⁴⁶ ugyanakkor időközben, mindezzel párhuzamosan, a fentebb már jelölt kógens jogszabályi rendelkezéseken alapulóan, a védelembevétel felülvizsgálata iránti ügyben is el kell járnia a gyámhivatalnak. A kétféle ügy, mint alapügy, egymással párhuzamosan való kezelése, intézése nyilvánvalóan egymást kizárja. *A védelembevétel, mint alapügy a jogalkotó akaratából veszíti el időszerűségét a kógens jogszabályi rendelkezések által előírt kötelező felülvizsgálatra tekintettel.*

Amennyiben pedig a védelembevétel felülvizsgálata tárgyában a döntés meghozatalra kerül, úgy voltaképpen a védelembevételről szóló gyámhatósági döntés *időbeli hatálya jár le*, ennél fogva a védelembevétel tárgyában hozott közigazgatási határozat jogszerűsége *joghatályosan már nem* ítéltető meg, érdemi joghatályos ítékezésnek nem lehet helye még a kereset elutasításáról rendelkezve sem. Felperesi elállás hiányában a közigazgatási peres eljárás megszüntetésére *hiányzik* a deklarált *perjogi alap*.

3.3. IDEIGLENES HATÁLYÚ ELHELYEZÉS

A gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését kiváltó ok a gyermek *súlyos* veszélyeztetettsége.⁴⁷ Ideiglenes hatályú elhelyezés iránti gyámhatósági intézkedést foganatosítani akkor lehet, ha bizonyítást nyer, hogy a gyermek bántalmazásának, elhanyagolásának, élete közvetlen veszélyeztetésének esete áll fenn, vagy testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődése ezen közhatalmi beavatkozás nélkül, helyrehozhatatlanul károsodna.

Egy ügyben a tényállás szerint a külön élő szülők egymástól távol eső helységben élnek, mindkét szülő rendezett körülmények közt, gyermekeiket egyformán szeretik, és próbálnak nekik mindent megadni. Mindkét szülő domináns egyéniség, egymás iránti ellenszenvük mély, a szülők közti konfliktus tartós, az elmúlt évek során 85 kapcsolattartás végrehajtása iránti eljárás indult, a kapcsolattartás nehezítettsége miatti konfliktusok mindkét szülő által generáltak. Az ügyben érintett gyermek 15 éves, az identitáskeresés fázisában lévő kamasz, aki az apai kapcsolattartásról visszaérve a gondozó szülőjével dulakodásig fajult konfliktusba keveredett, majd önként elhagyta a gondozó szülővel közös lakhelyét, és a külön élő szülő otthonába távozott, amely esemény miatt a külön élő szülő lakóhelye szerinti gyámhivatal, a gondozó szülő meghallgatását melőzve, a jog erejével előírt sűrűség okán, a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezte a külön élő szülőnél, melynek jogkövetkezményeként beállt a gondozó szülő szülői felügyeleti jogának szünetelése.

A gyámhatóság az ideiglenes hatályú elhelyezést követően, annak *elrendelésétől számított harminc napon* belül meg-

42 A gyámhatóság rendszerint teljes eljárásban, azaz 60 napon belül dönt [Ákr. 43. §, 103. § (1) és (3) bekezdés, 50. § (2) bekezdés c) pont].

43 A vizsgált tárgykörben meghozott gyámhatósági határozat a közléssel végleges, ellene fellebbezésnek helye nincs, a jogorvoslat eszköze a közigazgatási per iránti keresetlevél [Ákr. 82. § (1) bekezdés, 112. § (1) bekezdés, 113. § (1) bekezdés a) pont].

44 Kivéve, ha a felperes azonnali jogvédelem iránti kérelmének helyt ad a perbíróság és elrendeli a védelembevétel elrendeléséről szóló határozat teljes halasztó hatályát [Kp. 50. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pont].

45 Ákr. 47. § (1) bekezdés a) pont, Ákr. 46. § (1) bekezdés a) pont. Az ítélezési tevékenység folytán előálló jogi *okafogyottság* pedig, mint hatósági eljárás megszüntetését eredményező jogi tény nem ismert a magyar közigazgatási hatósági eljárásjogban.

46 Ákr. 123. § (1) bekezdés f) pont.

47 Gyvt. 5. § n) pont, Gyvt. 72. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés, KGD 2004. 166.

szünteti az ideiglenes hatályú elhelyezést, ha annak okai nem állnak fenn, vagy *negyvenöt napon* belül elrendeli a gyermek nevelésbe vételét, valamint egyidejűleg meghatározza a gyermek gondozási helyét és dönt a 79. § (5) bekezdés b)–g) pontjai szerinti járulékos kérdésekről, vagy *hatvan napon* belül pert indít az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartása vagy megváltoztatása mellett a gyermekelhelyezés megváltoztatása, illetve a szülői felügyelet megszüntetése iránt.⁴⁸

Amennyiben az ideiglenes hatályú elhelyezésről szóló – ti. alapügybeli –, ráadásul *előzetesen végrehajtható* hatósági döntést közigazgatási per iránti, az alapügybeli döntés közlésétől számított *harminc napon* belüli keresetindítással megtámadja a gondozó szülő, úgy már a keresetindításra nyitva álló határidő lejártát megelőzően döntést kell hoznia a gyámhivatalnak hivatalból afelől, hogy megszünteti-e az ideiglenes hatályú elhelyezést. Ekként az alapügybeli kereset tárgyában nem a bíróság, hanem az alapügyet követően quasi felülvizsgálatot végző, egyúttal alperesként nevezett gyámhivatal dönt. Ennélfogva lehetetlen az ideiglenes hatályú elhelyezés elrendeléséről szóló – ti. alapügyben hozott – döntés jogszerűsége fölött joghatályosan ítélni. Vagy, amennyiben az ideiglenes hatályú elhelyezés elrendeléséről szóló gyámhivatali döntést követő harminc napon belül nem valósul meg a megszüntetésről szóló határozat meghozatala, úgy az alapügybeli döntés ítéleti kasszációja esetén értelmezhetetlenné, azaz – jogalapi – talajt vesztetté válik a Gyvt. 73. § (1) bekezdése szerint előirányzott quasi felülvizsgálat iránti, alapügyet követően kötelezően lefolytatandó gyámhivatali eljárás.

Az időközben, az alapügybeli döntés elleni kereset tárgyában indult bírósági eljárással *párhuzamosan* az ideiglenes hatályú elhelyezéssel összefüggésben lefolytatandó további gyámhivatali eljárás befejezésekként meghozott döntés nem csupán az ideiglenes hatályú elhelyezésről szóló döntés fölötti bírói kontrollt előzi meg, hanem egyszerre mind kioltja, *tárgyaltanná teszi* az ideiglenes hatályú elhelyezés elrendeléséről szóló ügyben hozott határozat ténybeli, s így jogalapi aktualitását, ekként annak időbeli hatályát kioltja. Hatályát veszített hatósági döntés jogszerűségének joghatályos bírói megítélése perjogilag (*is*) értelmezhetetlen, hiábavaló.

4. A GYÁMHATÓSÁGI DÖNTÉS IDŐBELI HATÁLYÁNAK A KÖZIGAZGATÁSI PER ALATTI LEJÁRTÁVAL FELMERÜLŐ KÖVETKEZMÉNYEK

Az időbeli hatály lejártával oksági kapcsolatban beálló *ökafogyottság* a jogvédelemért folyamodott felperes – így rendszerint a megelőző hatósági eljárásban ellenérdekű félként eljáró szülő vagy nagyszülő – jogvédelmi igénye szempontjából jelentkezik, hiszen ő már a gyermek sorsát érintő aktuális, és az alapügyben hozott döntés jogszerűségi felülvizsgálata iránt folyamatban lévő közigazgatási peres eljárással párhuzamosan zajló gyámhatósági eljárásra koncentrál. Eszerint a felperes teljesen hiábavalónak tartja az alapügyben

hozott közigazgatási határozat elleni közigazgatási perindítást. Azon közigazgatási per megindítását, melynek rendeltetése az, hogy egyaránt nyújtson szubjektív és objektív jogvédelmet. A megfeneklett igényérvényesítés miatt, szabad belátásán alapulóan, felperesi rendelkező cselekményként végül a per során elállhat a keresetétől. Ekkor azt már ekkor nem tudja meg az alapügy kapcsán bírói jogvédelemért folyamodó fél, hogy vajon egyáltalán jogi fogyatékoságban szenvedett-e a keresetével támadott, s a gyermek sorsát érintő közhatalmi, tehát az állami úton való kikényszeríthetőség joghatásával bírt, alapügybeli hatósági döntés, mivel az elállása jogkövetkezményeként meghozott közigazgatási peres eljárás megszüntetéséről szóló végzés a per *érdemi döntés nélküli* lezárása.

A fentiekén túl, a Kp.-beli, illetve az elemzett ügýtípusokban alkalmazandó *anyagilag jogi szabályok híján* a vizsgált tárgykörben *nincs* jogalap a *'nemlétezés megállapítása'* iránti keresetre az egyoldalú hatósági cselekmények jogszerűségével összefüggésben, illetve azok vonatkozásában, ennélfogva e tárgykörben nem eszközölhető érvényes és hatályos ítéleti rendelkezés sem.

Az ítékezés szempontjából a bíróság is szembesül az időmúlás jogi tényének bénító hatásával. Azzal tehát, hogy az előtte lévő közigazgatási per tárgyát képező, s jogszerűségi szempontból felülvizsgálni kért, gyermek sorsát érintő közigazgatási aktus időbeli hatálya lejárt. Az idő múlása folytán joghatás kiváltására már nem képes, azaz *jogilag már nem létezővé* vált a keresettel vitatott, s a gyermek sorsát érintő alapügybeli gyámhivatali döntés. Ugyan fizikailag már megtett, a gyermek, s családja életébe közhatalmi beavatkozásként realizálódott a keresettel vitatott – alapügybeli – döntés, azonban annak jogszerűsége fölött joghatályosan már ítélni nem lehet, mert nincs mit esetlegesen kasszálni (megsemmisíteni) sem, hiszen a támadott gyámhatósági döntés már nem létezik jogilag. Arról van tehát szó, hogy a keresettel vitatott, s a gyermek sorsát érintő aktus fizikailag létrejött aktus, azonban annak jogi hatályai utólag – ráadásul a folyamatban lévő közigazgatási per hatálya alatt – megszűnnek, így az már nem létezővé válik, ezért a bírósági felülvizsgálatnak *már nincs* tárgya.

Így válik a bírói kontrollt megvalósítani hivatott külön perrendtartás, a Kp. által szabályozott peres eljárás okafogyottá, ugyanis a felperes keresetéről a bíróság *már nem tud joghatályosan ítélni*. Már nem létező határozatot nem lehet megsemmisíteni, és nincs mód új eljárásra való kötelezésnek sem. Semmivé válik a keresettel vitatott közhatalmi döntés, mintha meg sem hozták volna. Egyúttal azonban a család életébe tényszerűen mélységig hatoló – s úgy tűnik, reparálhatatlan – közhatalmi beavatkozás realizálódott. A keresettel vitatott aktus időbeli hatályának a kereset alapján folyó per hatálya alatti lejártán alapuló perjogi következmény azonban *nem ismert* a hatályos Kp.-ban, így tételes perjogi alap hiányában nincs mód *hivatalból az eljárás megszüntetésére*.

Tekintve, hogy a bíróság a közigazgatási perben a kereseti kérelemhez kötötten ítélni, valamint arra, hogy a per tárgyává tett közigazgatási aktus jogszerűsége fölött már nem tud ítélni, a keresettől való elállás hiányában, a kereset jogi sorsa fölött akként ítélni a bíróságok, hogy a *kereset elutasításra* kerül.

Az időszerű ítékezés a gyermek és jogainak védelmében, a gyermekvédelem területén szükségszerűen lefolytatandó, így a perrel párhuzamosan felmerülő közigazgatási hatósági

⁴⁸ Gyvt. 73. § (1) bekezdés a)–c) pontok és (2) bekezdés.

cselekvési folyamatok miatt – a hatályvesztés folytán objektív akadály miatt – megvalósíthatatlanná válik, így tehát maga az ítékezés mint jogorvoslati út igénybevétele fölöslegessé válik. A bíróság elé vitt ügy csupán egy, a közeli hozzátartozók közti, indulatokat korbácsoló állóháború marad. Az elemzett eljárásjogi helyzetben igazolódni látszik a per 'szolgáltató funkcióját' hangoztató Klein meglátása, aki a polgári per vonatkozásában akként gondolkodott, hogy „A jó per és a jó jog egymáshoz tartoznak, mint ahogy a régi mondás szerint is csak ép testben lakozhat ép lélek.” A per az anyagi jog megállapításának az eszköze, és annak is kell maradnia. Az anyagi jog ismerete és annak helyes alkalmazása áll az első helyen, különben hiányzik a per szociális igazolása, az csupán „egy üresen járó, kerepelő malommá válik”.⁴⁹

5. HOGYAN BIZTOSÍTHATÓ A HATÉKONY JOGVÉDELEM?

A közigazgatási pernek az elemzett eljárási elakadása ellenére hatékony jogvédelmet kell nyújtania, hiszen ez az alapfunkciója.⁵⁰ Ennek megfelelően, ehhez igazodóan, a közigazgatási perben vitatott hatósági döntés időbeli hatályának lejártá okán előálló alkalmazhatatlan volta miatt a közigazgatási per mint jogorvoslat a továbbiakban már csak a *jogsérelem ténye megállapításának* az eszköze maradhat.⁵¹

Közigazgatási perben is kérelemhez kötötten ítélik a bíróság.⁵² Meglátásom szerint, különösen a keresetváltoztatás tilalmára⁵³ figyelemmel, a tárgyalat, a közigazgatási perrel párhuzamosan folyó gyámhatósági eljárások miatt, adott esetben felmerülő 'okafogyottság' elkerülése érdekében, így az 'elővigyázatosság' vagy 'előreláthatóság' mércéje szerint, ajánlatos már a keresetlevélben eshetőleges keresethalmazatban megfogalmazni a *jogsértés tényének megállapítása iránti* kereseti kérelmet.⁵⁴

A keresetben kérhető a jogsértés tényének vagy egyéb lényeges ténynek a megállapítása.⁵⁵ A Kp. azonban nem ismeri a megállapítás iránti keresetnek helyt adó ítéletet,⁵⁶ ezért ebben az esetben az ítélet rendelkező részében nem lehet 'helyt adásról' rendelkezni, így a megállapítási ítélet *nem helyt adó ítélet*.

Az ún. tisztán megállapító kereset és ítélet kizárólag a *felperes szempontjából* értelmezhető. A keresetben kérhető a közigazgatási tevékenységgel előidézett jogsértés tényének vagy a közigazgatási jogviszony szempontjából lényeges egyéb ténynek a megállapítása, mely kereseti kérelem akkor terjeszthető elő, ha az a felperes jogainak *az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges*, és a közigazgatási tevékenység vagy a jogviszony természeténél fogva, illetve valamely más

okból más fajta kereseti kérelemnek nincs helye. A bíróság e feltételek fennállását hivatalból vizsgálja.⁵⁷ A Kp. 38. § (2) bekezdése csakis a *felperesnek* az alperessel szemben fennálló jogvédelmi helyzetét ismeri el a tisztán megállapítási kereset, illetve az ítélet alapjául. Vajon a kapcsolattartás korlátozása, vagy a védelembevétel elrendelése, illetve az ideiglenes hatályú elhelyezésről szóló gyámhivatali döntés esetén a felperesi gondozó szülő, avagy a külön élő szülő, vagy más jogosult, mely jogát tudná megjelölni olyként, hogy annak az alperesi hatósággal szembeni megóvása szükséges? Meglátásom szerint, a jogvédelmi szükséghelyzetre való hivatkozás esetén, a kért megállapításnak kifejezett közigazgatási, közelebbről *gyámügyi anyagi jogi jögalapra* lenne szükséges támaszkodnia, azonban jelenleg ilyen közigazgatási – gyámügyi – anyagi jogi tételes jogszabályi rendelkezés nincs. Annál is inkább szükség lenne rá, mert a polgári ügyek körében következetes és egyértelmű ítélezési gyakorlatban⁵⁸ kiforrott tétel az, hogy a családjogi viták rendezésének nem megfelelő eszköze a személyiségi jogok érvényesítése. A *családjogi viták nem személyiségi jogi vitában rendezhetők*.

Valamennyi általam korábban bemutatott ügyponttal szemben *családjogi vita*, melynek rendezésére a jogalkotó a közigazgatási hatósági utat jelölte ki, de alapvetően e viták ellenérdekű felek, azaz a családot alkotó közeli hozzátartozók közti családjogi konfliktusok gyors megoldására, kezelésére rendeltetett hatósági eljárások. A polgári ügyek körébe tartozó személyiségi jogi per bíróságára nem tartozik a más, így a közigazgatási jogterületre tartozó jogvitának sem az eldöntése, sem a véleményezése. Ugyanakkor, a közigazgatási per szempontjából vizsgálva a kérdést arra jutunk, hogy az esetlegesen megsértett személyiségi jog orvoslásának útja polgári perként a személyiségi jogi per. Azonban a személyiségi jogok megsértése polgári perbeli orvoslásának szükségszerű előfeltétele a személyiségi jogsértés közigazgatási hatósági ügybeli *bekövetkezése*, melyről szóló ítélezés – a fentebb tárgyaltak szerint – alapvetően megfeneklék. Ugyanis, ha nem ítélezhet a közigazgatási perben a bíróság a per tárgyává tett gyámhatósági döntés jogszerűsége felől, úgy az annak járulékaként, esetleges következményeként értelmezhető személyiségi jogsértés tényét sem állapíthatja meg, így már eleve nem lehet szó 'bekövetkezés' hiányában a polgári per előfeltételeként felmerülő személyiségi jogot sértő közigazgatási hatáskörgyakorlásról sem.

Meglátásom szerint a gyermekvédelmi hatósági eljárásokat jogorvoslati útként követő *közigazgatási pernek is gyermekvédelmi funkciót* szükséges betölteni, a gyermek mindenkifelett álló érdekére kell az ítékezésnek koncentrálnia, nem a gyermeket körülvevő közeli hozzátartozókra. Abban az esetben azonban, amikor a felperesi hozzátartozó a megállapítást annak okán kéri a közigazgatási ügyszakban ítélező bíróságtól, mert az alkalmas lehet a megsértett személyiségi jogának orvoslására, úgy az ítélezés fókuszába a saját, egyéni, individuális érdeke kerül, s nem a gyermek érdekeiről van szó.

A bíróság ítéletében a jogsértés tényét állapítja meg, ha megváltoztatás, megsemmisítés vagy marasztalás nem lehetséges, és a megállapításhoz a felperesnek *vagy az érdekeltnak*

49 Baur Fritz: Zeit – und geichtstrimungen in prozess. Einige aktuelle bemerkungen zu dem zo betietelten vortrag von Franz Klein. Juristische Blätter. 92. Jahrg, 1970, 453.

50 Kp. preambuluma, Kp. 2. § (1) bekezdés.

51 Győri Törvényszék K.700.450/2023/25. számú határozata.

52 Kp. 2. § (4) bekezdés első fordulata, Kp. 85. § (1) bekezdés.

53 Kp. 43. § (1) bekezdés.

54 Kp. 38. § (1) bekezdés f) pont, Kp. 38. § (2) bekezdés, Kp. 93. §.

55 Kp. 38. § (1) bekezdés f) pont.

56 Kp. 89. §.

57 Kp. 38. § (1) bekezdés f) pont és (2) bekezdés.

58 BH2018. 222.

fontos érdeke fűződik, vagy a jogsérelem így elhárítható.⁵⁹ A megállapítási ítélet konjunktív együttes feltételei köréből az egyik feltétel a fentebb vizsgált tényállások vonatkozásában teljesül, hiszen a keresettel támadott – alapügybeli – gyámhivatali határozathoz fűződő joghatások megszűntek, e döntés időbeli hatálya lejárt, vagyis a hatóság egyedi döntése egy végrehajtott cselekmény, amelynek tekintetében a megváltoztatás, illetve megsemmisítés nem értelmezhető, és marasztalásnak sincs helye.

Vajon fennáll-e a további azon együttes feltétel, amely szerint a megállapításhoz a felperesnek vagy az érdekeltnek *fontos érdeke fűződik, vagy a jogsérelem így, önmagában a megállapítás révén elhárítható?* A '*fontos érdek*' magában öleli a jogvédelmi szükséghelyzetet is. A megállapítás iránti kereset kivételes jogintézmény, mely kivételes jelleget az támasztja alá, hogy a felperestől elvárja annak pontos megjelölését, hogy milyen érdeke fűződik a kért megállapításhoz. A Kp. indokolása szerint a *bíróság mérlegelésén* múlik, hogy mi tekinthető fontos oknak. Ennek megfelelően a bíróság ítélete e vonatkozásban mérlegelési jogkörgyakorlásra alapul. Egyúttal azonban a jogalkotó nem ad mérlegelési szempontokat sem eljárásjogi, sem anyagi jogi szempontból. Pedig a mérlegelési jogkör gyakorlásából adódik, hogy ugyanazon tényállás mellett többféle jogszerű döntés hozható. Alapvető elvárás, hogy a jogalkalmazónak a mérlegelés során tiszteletben kell tartania a mérlegelés *jogszabályban meghatározott* korlátait, és a *jogszabály által meghatározott* mérlegelési szempontokra kell tekintettel lennie.⁶⁰

Vajon *anyagi jogi szempontú* a mérlegelés a '*fontos érdek*' vonatkozásában? A bírói ítékezés számára anyagi jogi mérlegelési szempontokként a Ptk. 4:181. § (2) bekezdésében foglaltak mutatkoznak, mely szempontok szerint gyakorolja a pert megelőző eljárásban a gyámhivatal is a mérlegelési jogkörét. Ha tehát ezen anyagi jogi szempontokon alapulva nyerne megállapítást a közigazgatási perbeli '*fontos érdek*', úgy voltképp az időbeli hatályát veszített hatósági aktus jogszerűsége felett ítékezne a bíróság, melyet azonban joghatályosan már nem tehet meg. Vajon *eljárásjogi szempontú* a mérlegelés a '*fontos érdek*' vonatkozásában? Erre csupán a Kp. indokolása ad példaként hivatkozható megállapításokat. A Kp. indokolása példaként említi, hogy megsemmisítésre, illetve megváltoztatásra alkalmatlan közigazgatási cselekmények esetén fontos érdeke fűződhet a felperesnek és az érdekeltnek a jogsértés megállapításához, hiszen ez a polgári perrendtartásról szóló

2016. évi CXXX. törvény 24. § (3) bekezdése alapján feltétele annak, hogy polgári perben a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti igényét érvényesíthesse. A Kp. indokolása szerint, amennyiben a felperes arra hivatkozik, hogy a megállapítási ítéletre ebből az okból van szüksége, megvalósul a Kp. 38. § (2) bekezdése által támasztott jogvédelmi helyzet is. A polgári perbeli kárigény érvényesítéséhez azonban a közigazgatási hatósági aktus jogellenességének megítélése előfeltétel, melyről, annak időbeli hatálya lejárt okán, a közigazgatás ügyszabkbeli bíróság már nem ítélezhet. A közigazgatási bírói '*fontos érdek*' fölötti ítékezés így jelenleg jogszabályi felhatalmazás nélküli ítékezés.

6. ZÁRSZÓ

A gyermek sorsát érintő ügyekben a gyermek mindenkifelett álló érdekében alapvető elvárás a különösen gondos eljárás, az előrelátó perszervezés. Az ügy speciális vonatkozásaira, az egymáshoz kapcsolódó, egymást követő eljárásokra vonatkozó komplex ismeretek tudatában szükséges a bíróságnak az előkészítő intézkedéseket kellő időben megtennie, és az eljárás során mindvégig oda kell hatnia, hogy a felek is kellő időben és a szükséges terjedelemben tegyék meg a nyilatkozataikat. A bírói aktivitás mellett ügyelni kell arra, hogy a felek, a szülők, vagy más közeli hozzátartozók, úgymint családtagok saját felelősségének a primátusa hangsúlyos maradjon.

A '*fontos érdek*' fennálltának megállapítása bírói mérlegelés eredménye. E mérlegelés sarkalatos szempontjainak kógens tételes jogszabályi rendelkezés normaszövegében való rögzítése kiszámítható eligazodást jelentene az eljárás valamennyi szereplőjének. Arra is lehetőség mutatkozna, hogy az anyagi jogerőhatás révén az ítéletekhez joghoz kötötten eljárni köteles gyámhivatal, az előtte folyamatban lévő hatósági eljárásokban az ítéletek szerint formálódó általános zsinórmértéket követve, előrelátó jogalkalmazást végezzen.

A gyermekek sorsát érintő kérdésekben a közhatalom gyakorlásával folytatott eljárások nem egyéni törekvéseket összegző magánügyek, hanem túlnőnek, túlmutatnak az individualizmuson, az egyénen, mert a magánérdeken túl a magasabb társadalmi értékeknek is eleget kell, hogy tegyenek a jogalkalmazók, hiszen feladatuk a *család*, s benne a gyermek jogi védelme.

⁵⁹ Kp. 93. §.

⁶⁰ Vö. Kp. 85. § (5) bekezdés.